

– помнитъ вероятность привлечь средства увеличится, если просить их не на поддержку организации, а на выполнение конкретного проекта, приносящего очевидную пользу обществу;

– при разработке стратегии сбора средств необходимо реалистично оценить, к каким источникам финансирования обращаться в том или ином случае, и как презентовать проект в наиболее адекватной для конкретного донора форме;

– чтобы процесс фандрайзинга был успешным, необходимо работать не только с самыми различными источниками средств, но и вести его постоянно.

Таким образом, технология фандрайзинга, является развивающимся инструментом в нашей стране, и вопрос привлечения инвестиций является достаточно актуальным. Специалисты по фандрайзингу должны уделять большую часть исследований методам формирования успешного спонсорского пакета, т.е. тому, как правильно оформить и преподнести свой проект, чтобы получить финансирование. Перспективы существования и просоциальной деятельности молодежных волонтерских объединений в настоящее время во многом зависят от степени изучения и овладения их лидерами и членами технологией сбора средств или фандрайзинга, то есть конкретными способами и инструментами сбора средств и ресурсов в целом.

Литература

1. Албегова И.Ф. Технология фандрайзинга для некоммерческих общественных организаций. учебно-методическое пособие. Ярославль: ЯРОО «ЦПНО», 2006. С. 36.
2. Барезев В.А. Фандрайзинг: привлечение средств на некоммерческую деятельность. Санкт-Петербург, 2005 г. С. 2-3.

ФОРМИ ТА МЕТОДИ ОРГАНІЗАЦІЇ МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ В ДНЗ В ПЕРІОД ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХХ СТОЛІТТЯ

Ю.В. Сирова,
науковий керівник А.І. Чаговець
Україна, м. Харків,
Харківська гуманітарно-педагогічна академія

Сучасні гуманістичні пріоритети педагогічної освіти вимагають підвищення якості дошкільної освіти. У Національній доктрині розвитку освіти України у ХХІ столітті та Законі України «Про дошкільну освіту» визначено сучасні орієнтири розвитку дошкільної ланки освіти та наголошено на необхідності посилення її наукового і методичного супроводу, оновлення стандартів, широкого впровадження сучасних освітніх технологій і нового покоління програмно-методичного забезпечення. У цьому контексті дослідження проблеми організаційно-педагогічних засад методичної роботи в дошкільних навчальних закладах набуває актуального значення в умовах сьогодення.

Аналіз психолого-педагогічних джерел свідчить про те, що проблема методичної роботи перебувала в центрі уваги багатьох учених: Я. Бенціон, К. Біла, А. Богуш, М. Воронки, О. Василевська, Г. Васильєва, О. Долинна, В. Дуброва, Н. Дудніченко, І. Жерносек, О. Зубкова, О. Кононко, Н. Комаренко, В. Крижко, К. Крутій, С. Майданенко, Е. Милашевич, А. Морозова, В. Мануйленко, І. Нікішина, В. Павленко, Л. Поздняк, О. Сидоренко, Н. Савінова, І. Титаренко, О. Шестопалюк; Л. Швайка, І. Щербо, та ін. Зазначені фахівці обґрунтували питання окремих аспектів методичної роботи в за-

кладах освіти; розкрили зміст і форми інновацій в організації методичної роботи вихователів; проаналізували ефективність різноманітного практичного досвіду з організації методичної роботи у ДНЗ.

Проте при всій різноманітності й багатогранності висвітлення вченими проблеми організації методичної роботи, цілісного аналізу проблема організаційно-педагогічних засад методичної роботи в дошкільних навчальних закладах в період другої половини ХХ століття в сучасних наукових дослідженнях не дістала.

Метою даної статті є спроба дати дидактичний аналіз ефективності форм та методів організації методичної роботи в ДНЗ в період другої половини ХХ ст.

На підставі аналізу опрацьованої літератури щодо основних форм становлення та розвитку системи методичної роботи в ДНЗ нами було з'ясовано що в 50-ті роки ХХ століття особлива увага відділів народної освіти була приділена підвищенню ділового рівня та педагогічної майстерності працівників дошкільних закладів. Підвищення кваліфікації відбувалося через методичні об'єднання, семінари, курси, науково-практичні конференції. Центром організації методичної роботи, а також вивчення, узагальнення і поширення передового досвіду були кабінети дошкільного виховання інститутів удосконалення учителів [6].

Необхідно підкреслити, що особлива увага в ці роки приділялась роботі з молодими вихователями. Методичні кабінети проводили для них ряд консультацій з питань планування, проведення ігор і занять та з різних аспектів роботи в дошкільному навчальному закладі. Методисти систематично здійснювали перевірку дитячих садків, де працювали молоді вихователі. Організовувались конференції та семінари для молодих вихователів [9].

Слід зазначити, що однією з важливих форм методичного керівництва дитячими садками в 50-ті роки була організація роботи методичних об'єднань. Саме вони надавали найбільші можливості для широкого обміну думками, для обміну кращим досвідом між дошкільними установами. Аналіз джерел свідчить про те, що в 50-ті роки ХХ століття в підвищенні якості методичної роботи особливе місце займає така форма роботи, як «Педагогічні читання», які були спрямовані на вивчення та узагальнення кращого передового педагогічного досвіду.

У ході наукового пошуку з'ясовано, що в 50-ті роки методична робота була спрямована на допомогу вихователям в оволодінні методикою навчання дітей на заняттях, методикою керівництва іграми, виховання поведінки дітей та практичними навичками, необхідними в роботі дітьми.

У зв'язку з прийняттям постанови Центрального Комітету КПРС і Ради міністрів СРСР (від 21.05.1959 р. № 558) та Центрального Комітету України і Ради Міністрів Української РСР (від 19.06.1959 р. № 949) «Про заходи по подальшому розвитку дитячих дошкільних установ та поліпшенню виховання та медичного обслуговування дітей дошкільного віку» розвиток питань організації методичної роботи в ДНЗ 60-тих років ХХ століття був на спрямований перегляд змісту роботи ясел і дитячих садків, удосконалення і активізації методів виховання і навчання дітей, масового впровадження в практику дошкільних закладів передового досвіду і наукових досягнень психології та педагогіки. Важливим завданням дошкільних працівників в 60-ті роки стало освоєння проекту нової програми виховання в дитячому садку. Для цього були організовані для вихователів лекції і семінари, на яких висвітлювалися основні положення нової програми, розглядалися окремі проблеми виховання і навчання дітей дошкільного віку, а також консультації методичних кабінетів. Головним завданням інспекторів та методистів по дошкільному вихованню була організація глибокого вивчення проекту нової програми виховання в дитячому садку всіма дошкільними працівниками. Інспектори і методисти будували свою роботу в тісному контакті з практичними працівниками, для того, щоб визначити яка ланка в дошкільній роботі для вихователів є найважливішою, найскладнішою [7].

Необхідно підкреслити що, в 60-ті роки важлива роль належала методичним кабінетам, їх роботі з кадрами, вивченню і поширенню передового досвіду. Велику увагу обласні кабінети приділяли роботі семінарів. Найбільш масовою формою підвищення ідейно-теоретичного рівня і педагогічної кваліфікації дошкільних працівників залишались методичні обладнання. Особливо цінним в роботі методичних об'єднань є ознайомлення з передовим досвідом на практиці: проведення відкритих днів, вивчення роботи окремих педагогів, кращих закладів, організовувався перегляд різних видів дитячої діяльності в дитячому садку тощо. Важливою ділянкою роботи обласних методичних кабінетів були масові форми узагальнення і поширення передового педагогічного досвіду роботи дошкільних закладів (педагогічні читання, науково-практичні конференції, використання преси, радіо, телебачення, організація виставок, екскурсій). Кущові об'єднання стають основною формою масово-методичної роботи для засвоєння кращого досвіду в дитячих садках. До куща входили 4-5 дитячих закладів, об'єднаннях територіально. Керувала ним завідувача кращого дитячого садка [4].

Аналізуючи розвиток питань організації методичної роботи в ДНЗ можна стверджувати, що в 60-ті роки широкого загалу набули організації на громадських засадах відділів народної освіти, методичних кабінетів, використання в роботі відділів народної освіти позаштатних інспекторів, методистів з числа кращих працівників народної освіти. Громадські інспектори — це активні помічники відділу народної освіти в здійсненні завдань в галузі суспільного дошкільного виховання, які були поставлені XXII з'їздом КПРС. Обласні, міські і районні відділи народної освіти, щоб забезпечити допомогу дошкільним закладам, керівництво і контроль в роботі, створювали групи позаштатних інспекторів, роботу яких очолював штатний інспектор по дошкільному вихованню або один з відповідальних працівників відділу народної освіти. Склад громадської інспектури затверджувався наказом по відділу народної освіти, що офіційно надавало їм певні права, покладало на них певні обов'язки. Однак громадські інспектори не користувались адміністративними правами. Наприклад, відвідуючи дитячі заклади, ознайомлюючись з роботою вихователів, завідуючих, вони давали поради, рекомендації, висловлювали побажання. Про наслідки перевірки або про проведену ними організаторську роботу інспектори інформували відділи народної освіти і вносили пропозиції щодо поліпшення стану дошкільного виховання. Інспектори глибоко вникали в усі ділянки роботи закладу. Предметом уваги громадського інспектора було зміцнення навчально-матеріальної бази, педагогічного обладнання групових кімнат і ділянок, раціональне використання асигнованих дитячому садку коштів. Громадський інспектор брав активну участь в організації різноманітної методичної роботи, виступав з узагальненим досвідом на методичному об'єднанні. Інспектори доводили до відома всіх працівників про щойно видану методичну документацію, книги, посібники, статті в журналах [8].

З появою об'єднаних дошкільних навчальних закладів в 60-ті роки була введена до штатного розпису посада вихователь-методист. Основними обов'язками вихователя-методиста є допомога завідувачу у методичному керівництві роботою в дошкільному закладі, надання допомоги сестрам вихователькам та вихователям дошкільних груп систематичної допомоги у вихованні дітей. Разом з завідувачою вихователь-методист складав річний план роботи дитячого закладу, в якому детально були розроблені всі заходи на рік по здійсненню методичного керівництва роботою дитячого садка [1].

Науковий пошук дозволив з'ясувати, що в 70-ті роки XX століття основним завданням методичної роботи було поліпшення якості виховання та навчання дітей у дошкільних навчальних закладах, підвищення майстерності вихователів, допомагати їм в роботі. Слід зазначити, що як і 60-ті роки важливу роль в організації методичної роботи посідали методичні кабінети. Обов'язковою умовою правильної побудови всієї діяльності методичного кабінету є вивчення стану виховної роботи в дитячих садках.

Глибокі і систематичні перевірки стану роботи в дошкільних закладах надавали змогу методичним кабінетам вивчити його і надати необхідну допомогу. Робота методичних кабінетів була скоординована різними формами перевірок. Наприклад: *взаємоперевірки* застосовувались тоді, коли необхідно було ознайомитися з постановкою роботи з якого-небудь питання в багатьох дитячих закладах міста, проходили вони за планом та графіком, складеним міським методичним кабінетом, районні методисти та актив завідуючих двох районів перевіряли роботу один одного; *цільові відвідування* були розраховані на ознайомлення з роботою одного дитячого садка, який чимось цікавить методиста, наприклад коли потрібно вивчити досвід дитячого закладу або окремого педагога, перевірити цінність прийомів та методів його роботи; *огляди*, тобто громадські перевірки,— теж один із засобів ознайомлення зі станом справ, поліпшення та вдосконалення роботи; *попереджувальна перевірка* — це перевірка того, що задумано, але ще не здійснено. Її завдання — запобігти можливим помилкам, з цією метою, наприклад, перевіряються й обговорюються річні плани роботи — міські методисти перевіряють плани роботи районних, а районні — завідуючих дитячими закладами, перевіряються також плани кущових та районних методичних об'єднань, координуються й узгоджуються з річними планами, *повторний контроль* вважався важливим тим, що привчають людей до дисципліни, підвищують їхню відповідальність за доручену справу, знаючи, що методист або інспектор не обмежується вказівками та рекомендаціями, а неодмінно перевіряють, як вони виконуються, колектив дитячого садка не дозволить собі бути неухважним і нестаранним [3].

Необхідно підкреслити, що основною формою методичної роботи в 70-ті роки залишалися методичні об'єднання. Доцільними й ефективними формами роботи методичних об'єднань, які добре виправдали себе практично, були:

1. Слухання та обговорення доповідей. Доповіді були різноманітними не лише за змістом, а й за характером: настановні, оглядові, аналіз стану роботи (наприклад, наслідки перевірки), узагальнення досвіду тощо.

2. Засідання методичного об'єднання проводилось і у формі бесіди. Бесіда — це спільне, колективне обговорення того чи іншого питання. Присутні висловлюють і обґрунтовують свої думки, наводять докази — це допомагає кращому опрацюванню даної теми.

3. Цінною формою роботи методоб'єднання були екскурсії. Коли треба розширити

знання вихователів про природні явища, рослини чи тваринний світ, мистецтво, тоді поряд з лекцією чи доповіддю з досвіду роботи доцільно проводити екскурсії на різні об'єкти і в ході їх визначати обсяг знань і уявлень, які потрібно дати дітям певного віку.

4. Важливою передумовою ефективної діяльності методичного об'єднання було поєднання теоретичних питань з їх практичним вирішенням, тобто, показ занять і режимних процесів у дитячому садку та їх аналіз. Такий показ готувався заздалегідь і доручати його кваліфікованим, досвідченим вихователям, оскільки мета відкритих занять — ознайомлення з кращим досвідом роботи.

5. У роботі методичного об'єднання використовували і таку форму, як колективне обговорення дитячих художніх робіт. Це обговорення дає уявлення про всю систему занять, проведених тими чи іншими вихователями, про рівень умінь і навичок дітей. До того ж самі вихователі можуть критично проаналізувати свою роботу і роботу колег, виробити єдиний критерій в оцінці засвоєння дітьми програмових вимог.

6. Також систематично проводили обговорення новинок методичної літератури, розгляд і аналіз наочних посібників. Опрацювання педагогічної літератури, ознайомлення з новими висновками й рекомендаціями теорії та методики дошкільного виховання, творче використання їх у своїй практиці є основою професійного зростання кожного педагога.

7. Для успішної роботи з дітьми вихователі повинні були володіти певними практичними вміннями. Тому було рекомендовано проведення практичних занять. Коли треба допомогти їм опанувати техніку малювання, ліплення, конструювання, виготовлення іграшок та наочних посібників, виразного читання художніх творів і т. ін., тоді організували проведення практичних занять з показом, поясненням і вправами [2].

Важливою формою, яка допомагає дошкільним працівникам набути практичних умінь і навичок, необхідних у роботі з дітьми, були гуртки, які рекомендувалось організувати при районних методичних кабінетах та опорних дитячих садках. Це були гуртки з виразного читання, зображувальної діяльності, виготовлення іграшок-саморобок, вивчення звукопроекційної апаратури тощо. Заняття відбувались 1-2 рази на місяць за спеціальним планом, який складав його керівник. Програма гуртка розраховувалась на 40-50 годин, з них тільки 8-10 год. відводилась на теоретичні заняття, решта – на практичні.

Доцільно зазначити що в 70-ті роки важливою ланкою в системі методичної роботи були школи передового педагогічного досвіду та опорні дитячі садки. Вони були ефективною формою підвищення педагогічної майстерності вихователів, поширення і впровадження передового досвіду, забезпечувало глибоке вивчення програми виховання в дитячому садку і найкраще її використання, а також впровадження наукових досліджень у практику дошкільних закладів.

Аналізуючи розвиток питань методичної роботи в ДНЗ в 80-ті роки ХХ століття слід зазначити, що в умовах децентралізації управління, гуманізації і демократизації дошкільного виховання вся методична робота з педагогічними кадрами була спрямована на гуманізацію педагогічної діяльності, розкріпачення життя дитини і роботи вихователя. Головне завдання методичної служби-переорієнтація всіх ланок народної освіти на гуманізацію педагогічного процесу, мета якої-сприяння становленню дитини як особистості. Методична служба переорієнтувалась і повністю переключилась з контролюючої функції на підвищення фахової майстерності педагога, співробітництво з дитячим садком, надання дійової, компетентної допомоги. Всі форми методичної роботи були спрямовані на стимуляцію пошуку, творчої активності педагогів, впровадження перспективних наукових досягнень, передового педагогічного досвіду [5].

Підсумовуючи вище сказане, слід зазначити, що основними формами методичної роботи в другій половині ХХ століття була система взаємопов'язаних заходів, спрямованих на всебічне підвищення кваліфікації та професійної майстерності кожного вихователя і колективу в цілому, заснована на досягненнях науки та передового педагогічного досвіду.

Література

1. Впорядкування робочого дня педагогічних працівників дошкільних закладів // Дошкільне виховання. 1964. №11. С. 40-41.
2. Головань Г.Г., Крушинська В.Д. Про організацію методичної роботи // Дошкільне виховання. 1972. №9. С. 35-39.
3. Ейсмонт Г.М. Про планування та форми перевірки навчально-виховної роботи // Дошкільне виховання. 1970. №8. С. 11-14.
4. Ільченко М. Робота з кадрами – важливе завдання методичних кабінетів // Дошкільне виховання. 1962. №8. С. 1-6.
5. Лаврентьева Г. Курс оновлення // Дошкільне виховання. 1989. №11. С. 6-7.
6. Переверзева Н.Ю. Піднесемо якість роботи дошкільних установ УРСР // Дошкільне виховання. 1951. №1. С. 8-9.
7. Петрусенко Т. Новий етап у розвитку дошкільного виховання // Дошкільне виховання. 1959. №8. С. 1-5.
8. Промислова Н. Громадський інспектор – активний організатор дошкільного виховання // Дошкільне виховання. 1963. №3. С. 3-6.

9. Шубіна Є.В. Робота з молодими вихователями // Дошкільне виховання. 1952. №12. С. 25-26.

ГЕРОНТООБРАЗОВАНИЕ КАК УСЛОВИЕ И ФАКТОР БЛАГОПОЛУЧИЯ ПОЖИЛЫХ ЛЮДЕЙ

Ю.С. Смолева,
научный руководитель Е.В. Дворникова
*Россия, г. Ярославль,
Ярославский государственный университет им. П.Г. Демидова*

В настоящее время становится актуальной разработка и проведение образовательной политики в отношении пожилых людей. Пожилой человек при выходе на пенсию сталкивается с рядом проблем, например, с переменной жизненного уклада. Геронтообразование может служить фактором, который облегчит адаптацию пожилых людей. Пожилые люди – это социально-демографическая группа населения, которая на сегодняшний день составляет пятую часть населения России, более 30 млн. человек.

Современная система взглядов на обязательства государственных органов по отношению к пожилым людям должна базироваться не только на общечеловеческих гуманистических ценностях, идее прав человека для всех возрастов, но и на обосновании политических решений и конкретных мер поддержки пожилых на федеральном, региональном, местном уровнях в их развитии, самоорганизации, инициативы с учетом способностей и возможностей, огромного жизненного опыта самих пожилых, постоянного обновления накопленных ими знаний [4].

Образование пожилых – это составная часть образования, основной задачей которого является содействие всестороннему развитию человека в тот период его жизни, когда он достигает пенсионного возраста.

В общем виде можно выделить 3 формы образования людей в пенсионном возрасте: образование в учебном заведении, самообразование, организованные программы для пожилых людей.

Геронтологические данные позволяют сделать вывод о том, что структурные изменения, обусловленные возрастом, не являются, препятствием для включения представителей «третьего возраста» в образовательный процесс. Стоит выделить, что обучение в старшем возрасте – наиболее эффективная форма тренировки психических функций. Э.Д. Смит выделяет среди оптимальных форм обучения в позднем возрасте восстановление или пополнение знаний языков, истории, литературы или дисциплины, связанной с предшествующим профессиональным опытом, путем чтения, самообразования или посещения курсов, клубов для взрослых, пожилых.[2]

Другая сторона проблемы – исследование потребности самих пожилых людей в продолжение образования, их установок, субъективных барьеров, испытываемых ими трудностей, анализ схем их восприятия и интерпретации.

Образование пожилых людей является важным фактором формирования геронтокультуры: своего рода философии жизни и старения, которая способствует сохранению определенного жизненного тонаса и оптимизма, уверенности в разумности своего поведения в социуме в целом и в конкретных жизненных ситуациях, обеспечивает взаимопонимание с молодыми поколениями.

Политика образования – это в первую очередь взаимоотношение между властью и гражданами, определяющая доступность качественных образовательных услуг